

ARBEIDSPROGRAM 2023

NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS

Bakgrunn

Både verden og Norge slåss mot to kriser samtidig: En klimakrise og en naturkrise. De to henger sammen og i dag forsterker de hverandre. Klimaendringer skader naturen, og våre inngrep i naturen skader dens evne til å lagre karbon. Men tar vi grep som både bremser klimaendringene og øker naturens evne til å fungere, vil tiltakene støtte hverandre.

Verdens nasjoner møttes på slutten av fjoråret i Montreal for å utmeisle en «Paris-avtale for naturen». Med det menes en avtale for alle land om å ivareta sine naturkvaliteter – på samme forpliktende måte som Paris-avtalen av 2015 var for klimaet. Sentrale punkter fra Montreal-avtalen er at minst 30 prosent av land- og sjøarealer innen 2030 skal vernes, eller bevares på en måte som sikrer artene som lever der. Og vernet skal være representativt. Innen 2030 skal også minst 30 % av all natur som er delvis ødelagt, restaureres.

En effektiv redningsaksjon for naturmangfoldet vil ha en stor bonuseffekt: Vi vil sikre et verdifullt grunnlag for naturopplevelse, rekreasjon og folkehelse. Bevaring av større, sammenhengende naturområder som tåler slitasje over tid vil være særlig verdifullt, både for mennesker, dyr og planter.

Oppfølging av naturavtalen kommer til å kreve omfattende handlingsplaner for hvert enkelt land. Et løft for naturverdiene vil bli en dugnad på alle nivåer: I statsapparatet, i kommunene og i organisasjonslivet. Det blir også stort rom for personlig engasjement, fordi lokal kunnskap om naturverdier vil bli verdsatt. Et løft for norske naturverdier kommer til å angå samtlige norske kommuner. For alle rødlistede arter lever i kommuner, og alle truede naturtyper ligger i kommuner.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus har i denne brytningstiden en viktig rolle som pådriver og vaktbikkje ovenfor statsapparatet og kommunene, slik at de store overordnede målene omsettes i konkret handling i vår region. Særlig viktig vil det være å ta tak i lokale saker som berører prinsipielle spørsmål, og som gjennom NOAs arbeid også kan gi virkning utover NOAs geografiske nedslagsfelt.

NOA har kompetanse og kunnskap om skog og Marka som ikke andre fylkeslag har. Ingen andre organisasjoner har NOAs rolle som vaktbikkje for markanaturen og som pådriver for mer naturvennlig skogforvaltning, restaurering og vern i Marka. NOAs unike markaposisjon gjenspeiles i arbeidsprogrammet. Det betyr ikke at andre saker i vårt fylke er uvesentlige. Men det er viktig for styret at arbeidsprogrammet er gjennomførbart for organisasjonen, og ikke bare en ønskeliste.

Styrets forslag til arbeidsprogram for 2023 reflekterer prioriteringene til det sittende styret basert på hvilke oppgaver styret mener er de viktigste i året som kommer; på områder der NOA har kompetanse og ressurser og kan fylle en rolle ingen andre tar. Arbeidsprogrammet skal også gi rom til å følge opp viktige saker som dukker opp gjennom året, innspill fra medlemmer og alt av nødvendig administrativt arbeid.

Prioriterte saker arbeidsåret 2023

(«Skal»-oppgaver har høyeste prioritet, «vil»-oppgaver prioriteres ved ledig kapasitet)

Marka

Mål M1: Markanaturen forvaltes etter en samlet plan som sikrer langsiktig overlevelse av naturlig tilhørende arter og naturtyper.

I arbeidsperioden **skal** NOA:

- Ferdigstille og lansere en samlet plan for vern og restaurering av markanaturen
- Følge opp forslag om hensynssoner for spredningskorridorer i Marka («Sammenhengende villmark») når Oslos reviderte arealplan kommer på høring
- Støtte opprettelsen av Østmarka nasjonalpark

I arbeidsperioden **vil** NOA:

- Gi uttalelser til nye verneforslag

Mål M2: En skogforvaltning som bevarer og utvikler Oslomarkas naturmangfold, landskapsverdier og kvaliteter for naturopplevelse og det enkle friluftsliv.

I arbeidsperioden **skal** NOA:

- Innhente og registrere alle hogstsøknader og -vedtak gjennom året
- Påklage og følge opp hogstvedtak som er i konflikt med viktige naturverdier, naturopplevelse, kulturminner eller friluftsliv
- Sjekke alle hogstsøknader/-vedtak for potensielle konflikter med viktige naturverdier, naturopplevelse, kulturminner eller friluftsliv
- Følge opp NOAs klage til Landbruks- og matdepartementet (LMD) og OOF/NOAs brev til LMD vedrørende manglende ivaretagelse av allmennhetens medvirkning etter markaforskriften
- På egnet måte avklare at forvaltningspraksis med MiS (miljøregistrering i skog) som uangripelig kunnskapsgrunnlag er lovstridig

I arbeidsperioden **vil** NOA:

- Følge opp Statsforvalterens dispensasjonspraksis for (flate)hogst i kantsoner til vann og vassdrag
- Sikre markaverdiene ved revisjon av flerbruksplan for Oslo kommuneskoger
- Sikre markaverdiene ved revisjon av flerbruksplan for Bærums kommuneskog
- Oppdatere og relansere forslag om ny markaforskrift
- Fortsette den gode dialogen med Oslo kommuneskoger gjennom å gi innspill til hogstplaner, delta på befaringer m.m.
- Bidra til kunnskapsoppbygging om et mer natur- og friluftslivvennlig skogbruk
- Bidra til å spre kunnskap om Oslo kommuneskogers erfaringer med "flatefritt" skogbruk

Mål M3: Naturødeleggende virksomhet tillates ikke i Marka.

I arbeidsperioden **skal** NOA:

- Gjennom søksmål avklare at plan- og bygningslovens reguleringsplankrav også gjelder landbruksveier, og i marka med påfølgende stadfestelse etter markaloven
- Ettergå om Oslos reviderte arealplan har konsekvenser for Marka når den kommer på høring

I arbeidsperioden **vil** NOA:

- Ettergå om nye naturinngrep/tilretteleggingstiltak kommer i konflikt med natur-/naturopplevelse-/friluftsliv-/landskapsverdier
- Følge opp tidligere forslag om justeringer av markagrensen
- Sammenfatte et kunnskapsgrunnlag for en utvidelse av markalovens virkeområde som omslutter Oslo også i sør, på begge sider av fjorden

Mål M4: Befolkningen i Oslo og Akershus skal ha kunnskap om Markas naturmangfold og økosystem og Marka som arena for naturopplevelse, rekreasjon og det enkle friluftsliv.

I arbeidsperioden **skal** NOA:

- Utgi markakalenderen 2024
- Arrangere minst en kalendertur
- Formidle informasjon om markasaker NOA jobber med og har meninger om på nettside, sosiale medier og i pressen
- Formidle informasjon om markaarbeidet, markanaturen og markaopplevelser på Søndre Sandås, Frønsvollen og andre relevante arrangementer

I arbeidsperioden **vil** NOA:

- Legge inn kalenderturer i Markakartet
- Revidere "turbanken" på NOAs hjemmeside
- Videreføre arbeidet med digital registrering av Markas kulturminner i Kulturminnesøk
- Videreføre arbeidet med "digital natursti" i tilknytning til Søndre Sandås og Frønsvollen
- Arrangere kartleggingskurs om eventyrskog
- Rekartlegging av Markas siste eventyrskoger
- Arrangere kartleggingskurs i gammelskogarter
- Arrangere minst en familietur i samarbeid med Lillomarkas Venner

Oslofjorden og vassdragene

Mål F1: Oslofjordens økosystem, til land og til vanns, er restaurert og biologisk viktige områder er vernet mot inngrep og naturødeleggende virksomhet.

I arbeidsperioden **skal** NOA, v/fjordgruppa:

- Koordinere arbeidet med Naturvernforbundet sentralt og andre fylkeslag
- Delta i Oslofjordnettverket for oppfølgingen av tiltaksplanen for Oslofjorden
- Arrangere guidet tur på Fornebulandet om naturmangfoldet og hva som truer det
- Arrangere guidet tur på Malmøya om plantelivet og det marine økosystemet vanntilstanden i Paddehavet og Bunnefjorden
- Fortsette arbeidet med å utarbeide et kart for vern av strand og gruntvannsområder samt trålfrie soner i Indre Oslofjord
- Bidra med innhold til et temanummer av Grevlingen om Oslofjorden

I arbeidsperioden **vil** NOA, v/fjordgruppa:

- Opprette interne arbeidsgrupper for ulike temaområder i fjordgruppa
- Ta initiativ til et stort styremøte i NOA på tema innsjø, vassdrag og fjord der lokallagene presenterer sine tanker og arbeid på feltet

Mål F2: Naturmangfoldet i Oslos elvedaler er varig sikret.

I arbeidsperioden **skal** NOA, v/elvedalsgruppa:

- Arbeide politisk for at Oslo kommune skal lage en samlet verneplan for elvedalene
- Sammenfatte informasjon for hver av elvedalene fra de respektive venneforeningene i Oslo Elveforum om verneverdier, trusler, restaureringsmuligheter m.m.

Arealforvaltning og samfunnsengasjement

Mål A1: NOA er synlig i samfunnsdebatten om naturvern og arealforvaltning og skal målbære naturens stemme i saker der utbyggingsinteresser står mot natur.

I arbeidsperioden **skal** NOA:

- Arbeide for generelt økt vern (Montreal-avtalen) og naturrestaurering (FNs tiår for restaurering)
- Samarbeide med lokallagene i Oslo om uttalelse til kommunens reviderte arealplan når den kommer på høring
- Bistå/samarbeide med lokallagene i arealsaker, først og fremst Marka (jf. mål M3) og fjorden (jf. mål F1), men også andre viktige arealsaker
- Sette klima- og miljø på dagsorden i lokalvalget i Oslo og Akershus ved å:
  - utgi et valgnummer av Grevlingen
  - arrangere et felles planleggingsmøte for lokallagene i NOA for arbeidet med lokalvalget
  - samarbeide med lokallagene om å løfte frem enkeltsaker i valget og mobilisere til debattmøter eller lignende
- Støtte og delta på større mobiliserende arrangementer for miljø- og klimatiltak, for eksempel Klimabrølet

I arbeidsperioden **vil** NOA:

- Reetablere en arbeidsgruppe for natur- og miljøsaker i urbane strøk («bygruppe»)
- Si nei til en tredje rullebane på Gardermoen
- Arbeide for vern av Tanumplataet
- Arbeide for at Fossum innlemmes i Marka og i Sørkedalens utvalgte kulturlandskap i jordbruket

NOAs skoleprosjekt

Mål S1: Det er utarbeidet ulike undervisningsopplegg som alle skolene i vårt distrikt bruker, der man tar utgangspunkt i en lokal natur- eller miljøsak og belyser den fra forskjellige sider.

Delmål:

- Det er utarbeidet et nettsted med ressursbank der skolene kan finne generelle ressurser og ressurser spesielt tilpasset den enkelte skole og deres nærområde.

- Det er testet ut en eller flere karttjenester til bruk i undervisningsoppleggene
- Det er gjennomført en rekke pilotprosjekter som har gitt viktig lærdom om hvordan undervisningsopplegg, nettressurs og karttjeneste best kan utformes
- Det er utviklet og testet ut faste undervisningsopplegg for grunnskolen i nærheten av Sognsvann

I arbeidsperioden **skal** NOA v/prosjektmedarbeidere:

- Videreføre prosjektet i tråd med søknad og tilsagn om midler fra Sparebankstiftelsen DNB og Oslo kommune, herunder:
  - Publisere første versjon av nettsted med ressursbank.
  - Teste ut kartløsninger for bruk i undervisningen
  - Videreføre samarbeidet med Morellbakken skole (Oslo), Borgen skole (Asker) og rekruttere minst 3 nye pilotskoler i Oslo og Akershus
  - Utvikle, teste ut og publisere faste undervisningsopplegg i form av digitale naturstier med fokus på naturverdier og skogbruk i Skådalen og ved Sognsvann

Formidle naturglede og naturkunnskap

Mål N1: NOA er kjent for det naturinteresserte publikum og skal gjenkjennes som en organisasjon som sier JA til naturen og naturvennlige aktiviteter.

I arbeidsperioden **skal** NOA:

- Arrangere minst 6 åpne dager på Søndre Sandås
- Arrangere «naturpust» på Bygdøy og Søndre Sandås
- Arrangere «naturpust» i samarbeid med Blå Kors
- Arrangere «smak-på-naturen turer» på Søndre Sandås og i samarbeid med frivillighetsentraler i Oslo
- Bidra med foredrag/formidling av naturkunnskap på Rydd Markas søppelryddeaksjoner i Oslo
- Delta på større friluftssarrangementer
- Arrangere guidede turer i Marka (jf. mål M4) og ved Oslofjorden (jf. mål F1)
- Utgi markakalenderen 2024
- Utgi 4 utgaver av medlemsbladet Grevlingen
- Jevnlig utgi nyhetsbrev
- Fortløpende dele aktuelle saker vi jobber med på hjemmeside og Facebook
- Fortløpende dele lokallagenes saker og aktiviteter i NOAs sosiale medier
- Ajourføre de nye nettsidene
- Videreføre og styrke informasjonsaktiviteten på Frønsvollen

I arbeidsperioden **vil** NOA:

- Invitere barnehager og skoleklasser til et standardisert naturformidlingsopplegg med utgangspunkt i Søndre Sandås

Organisasjonsbygging

Mål O1: NOA har 2 % av innbyggerne som medlemmer, aktive lokallag som dekker alle medlemmer og en økonomi som gir oss frihet til å gjennomføre et kraftfullt naturvernarbeid.

Medlemmer

I arbeidsperioden **skal** NOA:

- Etablere månedlig sosial møteplass sentralt i Oslo for natur- og miljøinteresserte
- Verve nye medlemmer gjennom våre aktiviteter og informasjonsvirksomhet
- Engasjere flere frivillige til NOAs temalag, arbeidsgrupper, dugnadsarbeid, aktiviteter og arrangementer.

Samarbeid og representasjon

I arbeidsperioden **skal** NOA:

- Gjennomføre «stort styremøte» med lokallagene
- Avklare samarbeid med Natur og Ungdom og studentlagene om felles saker
- Samarbeide med lokallag, venneforeninger o.a. om arealsaker, jf. mål A1
- Etablere samarbeid med andre organisasjoner om viktige saker av felles interesse
- Fremme NOAs synspunkter i styret for FNF Oslo og Akershus
- Fremme NOAs synspunkter i Markarådet

NOA-sekretariatet og Søndre Sandås

I arbeidsperioden **skal** NOA:

- Sørge for effektiv drift av NOA-sekretariatet
- Inngå langsiktig leieavtale med Oslo kommune om leie av Søndre Sandås
- Oppfylle krav fra Arbeidstilsynet for omregulering av hovedhuset til kontor
- Etablere dugnadsgruppe for Søndre Sandås
- Utvikle aktivitetstilbudet på Søndre Sandås (jf. mål N1)

I arbeidsperioden **vil** NOA:

- Avklare videre plan for Markaporten Søndre Sandås

Miljøpolitisk arbeid

NOA skal prioritere å arbeide med:

Sak 1: Valg 2023

Se også gjørepunkter under «Arealforvaltning og samfunnsengasjement».

Sak 2: Politisk gjennomslag for «samlet plan for vern og restaurering av markanaturen»

Status: Under arbeid, jf. mål M1.

Sak 3: Politisk gjennomslag for samlet verneplan for Oslos elvedaler

Status: Under arbeid, jf. mål F2.

Kapasitet til saker som kommer opp

Uavhengig av NOAs prioriteringer, kommer det alltid opp en rekke saker som er viktige for oss og våre langsiktige mål, saker som må prioriteres selv om de ikke står i noe arbeidsprogram. NOA skal hele tiden vurdere innkomne saker og deres viktighet for de målene vi setter oss, og gripe fatt i saker som påvirker vår kjernevirksomhet.